

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: *Klam, vzdor, ironie – interpretace estetických charakterů v Kierkegaardově filosofii*

Autor Josef Blažejovský

FHS UK 2012

Bakalářská práce Josefa Blažejovského je věnována interpretaci postav či lépe „figur“ estetické existence u S. Kierkegarda. Takto se pozornosti dostává Estétovi A, Svůdci Johannesovi, Constantinovi Constantiovi a Mladíkovi z *Opakování*. Smyslem interpretace je předvedení dialektického vztahu těchto figur mezi sebou navzájem, tedy prokázání toho, v jakém smyslu se v rámci pole estetické existence mohou v Kierkegaardově pojetí realizovat přechody a transformace jednotlivých existenčních typů. Zásadními kategoriemi se pak stává klam (resp. sebe-klam), vzdor (resp. „uhýbání“) a ironie (resp. výsměch pravdě světa).

Jsou autoři, s nimiž je snadné souhlasit i nesouhlasit, dokonce je vlastně jedno, jaký k nim máme osobní vztah. Naprostým protipólem takové možnosti je Kierkegaard, jenž na libovolného čtenáře neustále klade absurdně vážný nárok, neboť autor textu si na čtenáři *vymáhá* reakci, upřímnou odpověď na otázku, jak si sám stojí, jak se to s ním má.

Celá bakalářská práce Josefa Blažejovského je výpovědí o tom, jak nesmírně obtížné je brát Kierkegarda vážně. Neboť brát jej vážně znamená přinejmenším muset onu otázku po vlastní existenci zodpovědět. Ve své podstatě je pak tato bakalářská práce interpretací Kierkegaardova díla v tom vysilujícím a málokdy skutečně viděném modu *existenciálního dialogu* autora a čtenáře (interpreta). *Osoba interpreta je nástrojem interpretace*, resp. to, co činí tuto práci interpretací, je konfrontace jednotlivé žité existence s Kierkegaardovými předpoklady a nároky – a touto existencí je existence interpreta. Považuji takový přístup ke Kierkegaardovu dílu za mimořádně náročný, mimořádně vzácný a, ruku na srdce, v akademickém prostředí i mimořádně nevděčný. Já za sebe, věda, co takový přístup obnáší, považuji tuto odvalu a zdatnost Josefa Blažejovského za dalece překračující úroveň bakalářské práce, za skutečnost, jež si zaslouží ocenění a nikoliv školometské odsuzování.

Práce je psána s pozoruhodnou orientací v Kierkegaardově díle, je obeznámena s hned několika velmi odlišnými interpretačními stanovisky, sama se vymezuje vůči interpretační tradici a současně si uchovává vlastní nezávislý postoj, výpověď, výraz. Např. interpretace *Pojmu úzkosti* na ss. 7n. jsou naprosto přirozeným a interpretačně zajištěným komentářem, který mě příjemně udivuje. Podobně mě velice překvapil komentář k „můstku“ mezi *Bázní a chvěním* a *Opakováním*, o němž jsem sám nevěděl (s. 34.).

Jistě je pravda, že text této bakalářské práce je extrémně náročný. Jeho „hustota“ je obrovská, text má téměř „extatické“ kvality, skoro jako by byl psán *uno tenore*. Osobně bych byl raději, kdyby byla celá práce přívětivější, - sice aby nečinila na čtenáře takové nároky, aby méně předpokládala, že čtenář je stejně dobře jako autor obeznámen s Kierkegaardem a sekundární literaturou. Aby se tato výtku dala vypořádat, musel by být text přibližně trojnásobně dlouhý. Ovšem už nyní má více než 100 NS.

Další výtku bych si dovolil vyslovit k místy příliš těsnému prorůstání interpretativních komentářů ze sekundární literatury s Kierkegaardovým textem.

Práce by dále měla být lépe strukturována „vertikálně“. Její měřítko bývá velmi drobné, postupuje kroky filigránské argumentace, avšak celková interpretační perspektiva je jen obtížně patrná.

Práce byla jistě odevzdána narychlo, ale formální nedostatky, které v ní jsou, nepovažuji za natolik závažné, aby se měly projevit na výsledném hodnocení.

Jelikož se nedomnívám, že tyto připomínky lze jakkoliv rozumně „vypořádat“ u obhajoby, nabízím tři témata k diskusi (resp. jedno z nich podle vlastního uvážení):

- 1) Jak přesně je to tedy se vztahem Estéta A a Johannese? (s. 29.)
- 2) Na základě čeho lze ironii považovat za „náladu“? (s. 30.)
- 3) Je nutně pravda, že „duchovní svůdce ublíží dívce mnohem hlouběji než svůdce smyslný“? (s. 31.)

Konstatuji, že práce má jistě některé nedostatky, které pramení z toho, že autor zde realizuje svou první velkou zkušenost s takovýmto typem textu. Nemělo by to však vrhat jakýkoliv stín na skutečnost, že celkově je v práci realizováno takové porozumění a taková schopnost střetávání se s Kierkegaardem, které lze stěží považovat za obvyklé na bakalářském stupni studia; naopak, jde o úroveň zcela mimořádnou.

Práci takto k obhajobě vřele *doporučuji* a hodnotím ji jako *výbornou*.

V Praze 8. října 2012

Jakub Marek, Ph.D.